

*”De tre gånger tio böcker
vari han trätt Persiens vishetspärlor
på sitt hemlandsspråks tråd
äro att likna vid en glimmande gulds katt,
en vältalighetens rosenbuske som slagit ut i skratt ...”*

MEDICIN HISTORISK

paus

...
i form av en kort text
till en bra bild,
välkomnas!

»Medicinhistorisk paus»
Läkartidningen
Box 5603
114 86 Stockholm

Redaktör:
Kristina Räf

Baron Eric A Hermelin – beläst, bildad, globetrott och legosoldat, under 35 år på mentalsjukhus en erkänd och hyllad översättare av persisk poesi.

Här en skärva ur hans liv:

Journalanteckningar 1910

Har i natt afvikit från anstalten. Af badlakan och handduk har han förfärdigat en repstege, på hvilken han firat sig ned från fönstret (2 våningen), hvars luckor han lyckats skrufva loss. Iklädd sin bästa kostym har han i reserv medtagit ett par nästan obegagnade skor. Polisen i Malmö varskodd och fått sig tillskickad ett porträtt af vederbörande ...

Patienten, som den 22/10 afvikit från hospitalet, återkom i går kväll i sällskap med härvarande uppsyningsman, som afhemtat honom i Ribe i Danmark, där patienten suttit häktad för bettleri, fylleri och stöld sedan den 7de dennes.

Upprepade rymningar

Hospitalet där detta utspelade sig var Lunds Hospital, senare benämmt S:t Lars sjukhus. Patienten som av-

vek därifrån var Eric Axel Hermelin. Ett år tidigare, 1909, hade han blivit intagen på hospitalet. Han var då 48 år gammal och hade ett äventyrligt liv bakom sig, bl a som värvad soldat i USA och Storbritannien.

Hans rymningar är ett ofta återkommande tema i journalen, där man påpekar hans »kompleta oförmåga att ens ett ögonblick kämpa mot dryckenskapsbegäret» och förvånas över att han »med sin beläsenhet, sina intressen, kunskaper, sin humor och väl utvecklade observationsförmåga för allting både stort och smått, människor och situationer kan sjunka så djupt efter blott några timmars vistelse i Köpenhamn».

Eric Hermelin hade två rum till sitt förfogande på sjukhuset, ett läsrum och ett sovrum. Under 35 år fram till sin död 1944 vistades han här. Tidvis kunde han röra sig ganska fritt inom och utanför sjukhusområdet, med täta besök inne i centrum av staden. Han begärde att som gåva på sin 75-årsdag få »obegränsad frigång».

Men lika litet som tidigare fick han detta beviljat.

Beskrivningarna av hans rymningar och hans svårigheter att klara av ett liv i frihet visar emellertid bara en sida av hans personlighet. Den andra sidan tar sig uttryck i ett rikt författarskap i form av översättningar och skrifter. Redan ett par år efter intagningen började han arbeta med översättningar, och från och med 1916 ägnar han sig framför allt åt persiska diktare.

Ett rikt författarskap

Inför 80-årsdagen 1940 hyllas han i Dagens Nyheter den 16 juni av Ellen Rydelius, som inleder sin artikel så:

Jag fattar vördnadens penna, doppar den i beundrans rosenröda bläck och bereder mig att teckna en bild av de heliga shaikhernas tolkare, vishetens älskare, friherre Eric Axelsson Hermelin. Denne Irans ädle vän – må huldhetens bord en gång dukas åt honom i Allahs trädgård! – har, insvept i tålamodets mantel, nedskrivit till de otrognes omvändelse och förbättring vad Ferdusi, Rumi, Sadi, Hafiz och Omar Khayam utsagt för många århundra-

FOTO: LENNART HANSSON

Baronens flykthjälp, repstegen 5 meter lång som han tillverkat av lakan och handdukar, har bevarats och finns utställd på medicinhistoriska museet i Lund, som är inrymt i paviljong 7 i S:t Larseparken.

Berättelsen baseras på Per Erik Lindahls »Ångesthulets svängningar – en biografi över Eric Hermelin». Bo Cavefors Bokförlag, 1976.

den sedan. Och de tre gånger tio böcker vari han trätt Persiens vishetspärlor på sitt hemlandsspräks tråd äro att likna vid en glimmande guldskatt, en vältalighetens rosenbuske som slagit ut i skratt, ett dyrbart skrin, doftande av mysk och ambra ...

Ungefär sådär skulle jag nog ha börjat denna skildring av orientalisterna baron Eric A Hermelins kulturvärning om min vagga stått i Ispahan eller i Shiraz, vinets och rosornas stad. Men nu är jag östgöte, gudskelov – precis som baron Hermelin – och i likhet med honom även naturaliserad lundensare. Den hyllningskrans som jag överräcker till den originelle filologens och globetroterns åttiöårsdag är därför flätad av mindre konstrika metaforer och ordvändningar än i Irans sköna språk, som lär inbjuda till rimsnideri och som räknar flera poeter än alla Europas länder sammantagna.

Cecilia Carlén-Nilsson
intendent
medicinhistoriska museerna
i Lund och Helsingborg